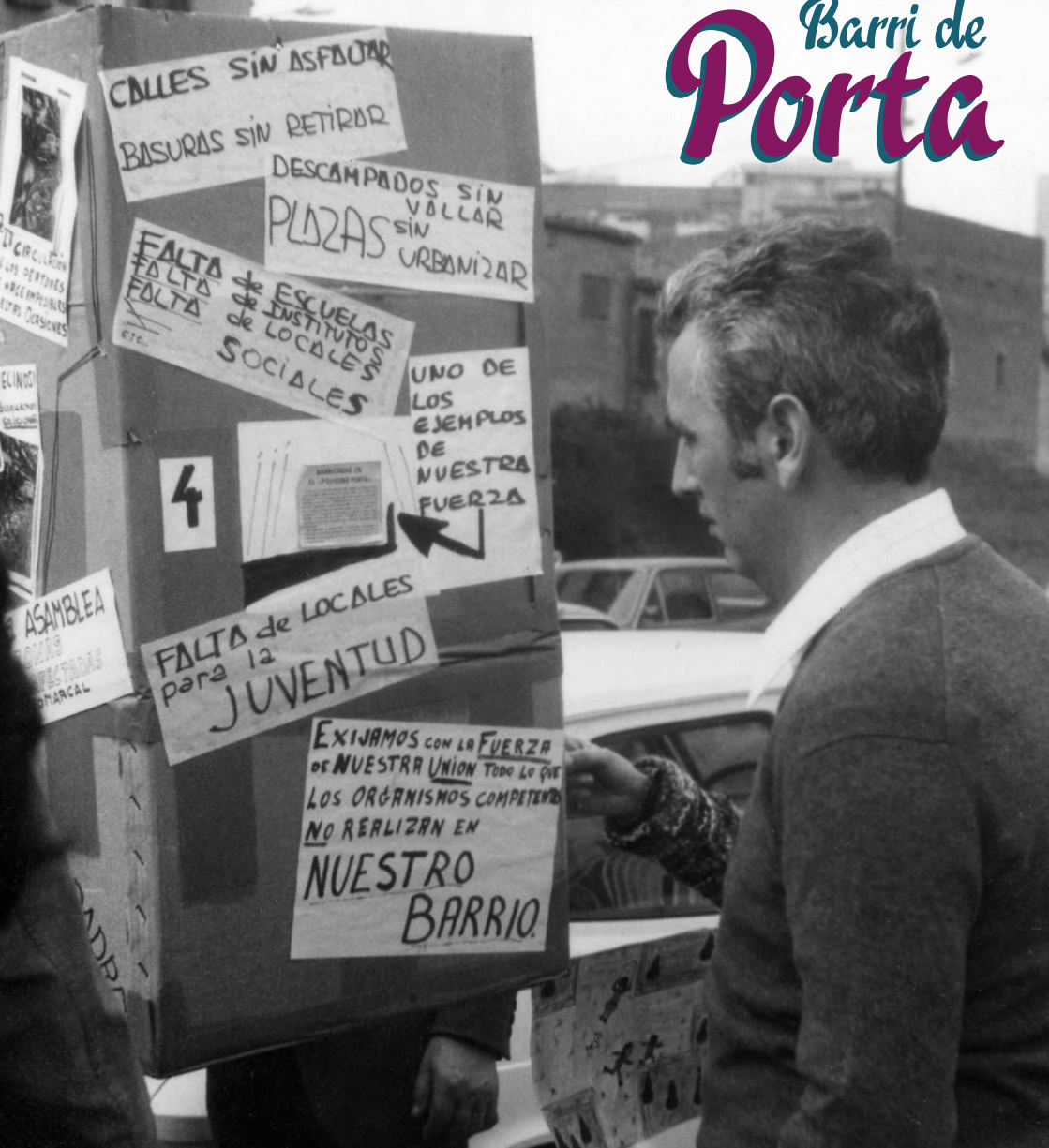

Barri de Porta

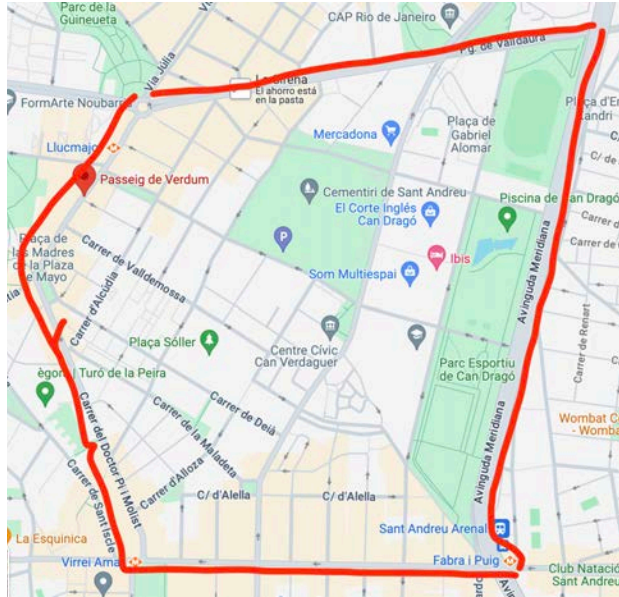
Un barri construït
per la seva gent

Barri de Porta

Ubicació i orígens

Avui Porta forma part del districte de Nou Barris, però fins l'any 1897 havia estat un nucli de les afores de Sant Andreu. Una de les hipòtesis sobre l'origen del nom, fa referència a una Masia que hauria estat situada al carrer Porta. De fet el nom d'aquesta seria Can Porta, prop de l'entrecruament entre carrer de Porta, passatge de Porta i carrer Nou de Porta.

Era un indret poblat per camps i masies.

Fragment del mapa de Josep Maria Serra, de 1890. Encerclat en vermell hi veureu les primeres cases del carrer Porta i del passatge de Porta. Font: Institut Cartogràfic de Catalunya.

“No hi havia ni clavegueres, ni aigua directa ni electricitat,.. als anys 50 i sobre els 60 es va començar a organitzar, a fer voreres, clavegueres, asfaltat,...”

Vine a las casas baratas, bajitas, todas iguales. Estas calles estaban sin arreglar, y se convertían en rieras! tenías que dar un salto para cruzar!”

“Era com una aldea. I teniem molta llibertat. Entrava un a casa de l'altre”

“Es uno de los mejores barrios de Barcelona! es planito, perfecto para personas mayores. Está muy bien comunicado, con metro, autobuses y la meridiana, que te saca para fuera. Tiene muchos servicios”

“Es un barri amb energia, que palpita”

Eix cronològic

s. XVII

1839

1894

1897

1971

1974

1976

19

Últim any que la masia Can Verdaguer és habitada pels masovers.

S'inaugura el Centre Cívic Can Verdaguer.

Creació de l'Associació de Veïns de Porta

Es concedeixen els baixos de la plaça Sóller a l'AVV de Porta.

Inici del projecte comunitari Porta'm a l'hort

Creació de l'Escola Sóller (actual CEIP Palma de Mallorca) gràcies a una reivindicació veïnal que acaba ocupant uns locals del carrer de l'Estudiant.

19..

Es construeix el cementiri de Sant Andreu a l'actual barri de Porta (en aquell moment encara pertany a Sant Andreu).

El barri de Porta, que encara forma part de Sant Andreu, s'annexiona a la ciutat de Barcelona.

A poc a poc, any rere any es construeix un barri i s'escriu la seva història, composta per petites grans històries amb dates concretes.

Sabries identificar algunes d'elles? Algunes te les desvetlem, però d'altres... Ens les desvetles tu! Fes un viatge en el temps i uneix cada data amb l'esdeveniment que hi va tenir lloc!

84 1989 2000 2001 2006 2012 2013 2015

S'inaugura l'Ateneu la Bòbila fruit d'una reivindicació veïnal perquè els baixos de la plaça Sóller passin a ser de gestió comunitària i utilitzats per associacions i col·lectius del barri.

Es construeixen les masies de Can Valent i Can Verdaguer.

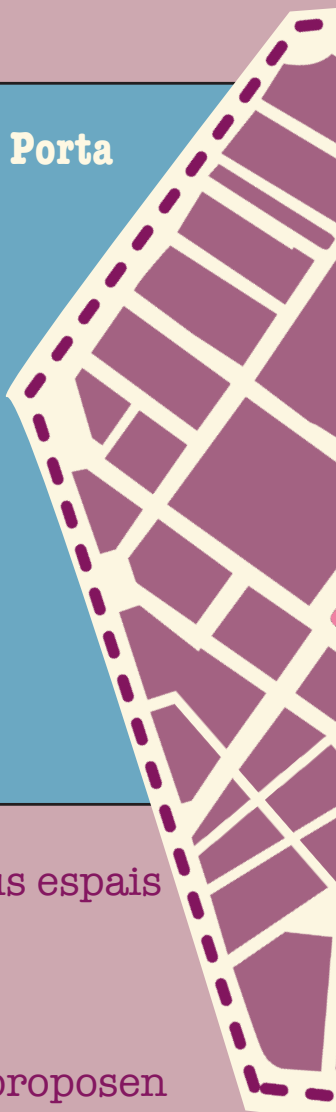
El veïnat comença a reivindicar una urbanització de la plaça Sóller

Enderrocament de la plaça Sòller per corriments del terra un any després de la seva inauguració. S'ha de refer.

Es canvia el nom del barri de Can Porta (com es coneixia a la dècada de 1990) per Porta.

S'acaba l'activitat agrícola a Can Verdaguer.

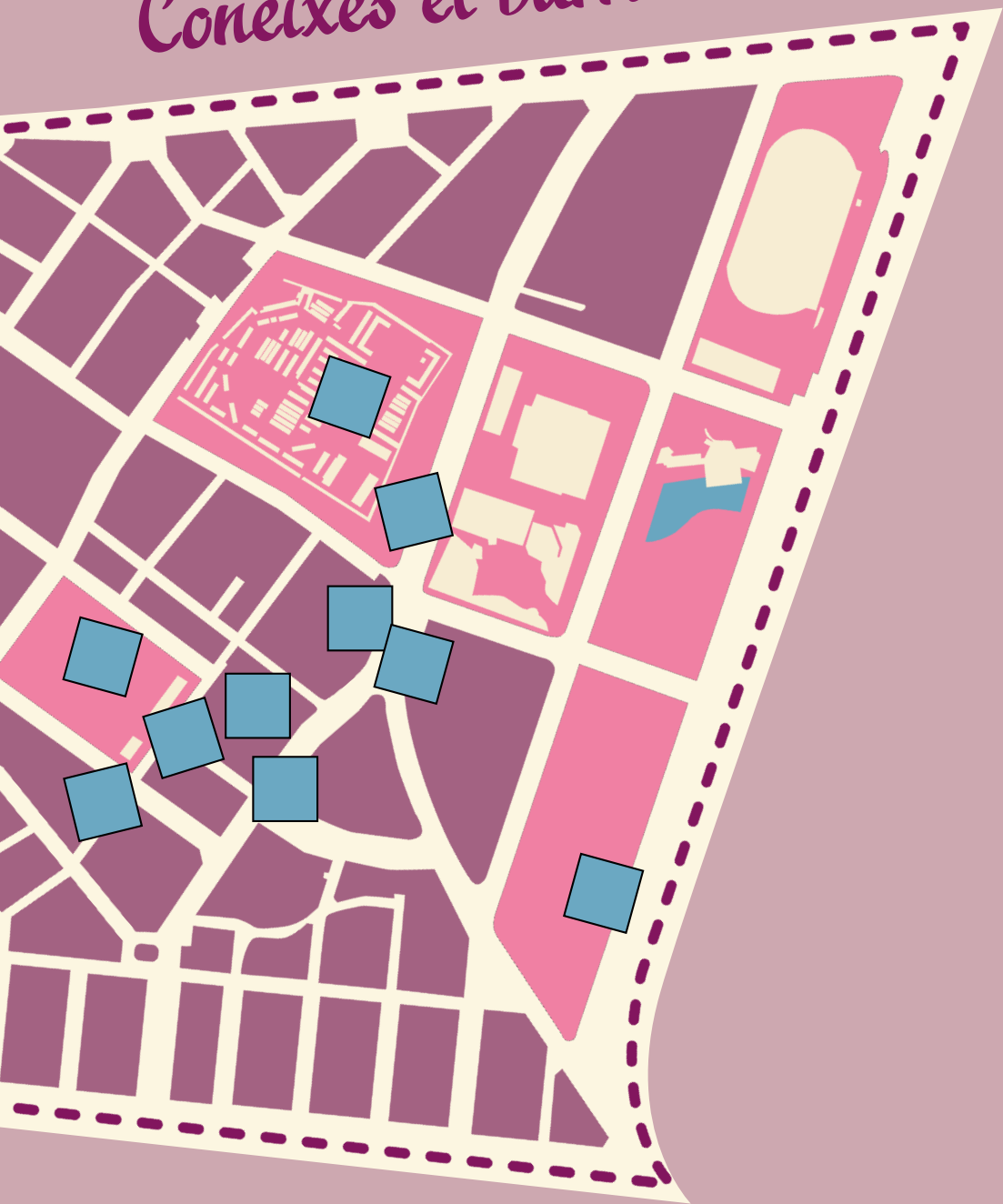
Es planta la palmera més antiga i alta de la ciutat, de 27 metres d'altura. Actualment té 109 anys de vida!

-
- 1 - Associació de Veïnes i Veïns de Porta**
 - 2 - Ateneu La Bobila**
 - 3 - Camp de futbol de Porta**
 - 4 - Can Valent**
 - 5 - Casal de Gent Gran Casa Nostra**
 - 6 - Cementiri Sant Andreu**
 - 7 - Centre Cívic Can Verdaguer**
 - 8 - Plaça Sòller**
 - 9 - Porta'm a l'hort**
 - 10 - Palmera més alta de la ciutat**

Aquí tens el mapa i alguns dels seus espais perquè els situes.

Endinsa't als seus carrers i descobreix aquests racons que et proposen els veïns i les veïnes!

Coneixes el barri?

“Abans era la muntanya de Sant Andreu on estava el cementiri i el manicomí, amb algunes casetes petites i algunes masies. Era el que hi havia. Venia cada dia de la setmana un tipus de comerciant per poder fer compres. Per exemple: els dilluns el gel, els dimarts el perfum...”

Què comprem, com comprem, on comprem,... repercuteix en nosaltres mateixes i en el territori que habitem, així com en les persones amb qui el compartim i construïm una comunitat.

Barri de Porta

Comerços Al Barri: Les Botigues De Proximitat Que Generen Comunitat

“La transformació comercial ha sigut molt gran. Pràcticament no hi ha botigues de barri. La gent va a les grans àrees. Els centres comercials són llocs d'oci on la gent va a passar el dia de festa perquè té de tot.”

Aprovat el PERI de Porta, l'any 1997, es va subhastar una zona sense construir en els terrenys de Renfe-Meridiana per fer l'Heron City . L'AVV de Porta conjuntament amb la FAVB es van oposar ja que consideraven que tots aquests terrenys havien de ser per a equipaments públics. Aquesta lluita no va ser una victòria: el negoci immobiliari es va completar l'any 2005 sumant un Corte Inglés en el solar annexa a Heron City

“Però sembla que darrerament hi ha un tipus de joventut que torna a vindre a la botiga. El problema és que ha de tenir un poder adquisitiu més alt i la tendència és a la inversa, va en contra de nosaltres. La fabricació artesana té un cost. Per tant, per comprar aquests productes s’ha de poder i voler. Sobretot voler, perquè hi ha gent que pot, però no vol...”

Comprem a les botiguetes de Porta!

Can Cabreret (Granges Can Cabreret):

“La meva iaia li va dir a una veïna que tenia al nen malament, que no sabia que tenia. Aleshores la veïna se la va mirar i li va dir que el que li passava era que al seu nen li feia mal a llet de vaca, i li va dir que anés a Can cabreret. Allà va anar la iaia i li va dir si li podien donar una miqueta de llet. -clar, dona!- i així, cada dia li donava un petricó de llet, el que ara vindria a ser un got. Amb el temps, els diumenges es va crear el costum de jugar una estoneta a les bitlles. A dia d’avui les famílies encara conservem l’amistat”.

“El meu besavi va vindre d’Igualada amb Cabres. El meu avi, el seu fill, va començar amb 7 anys a ajudar-lo. Anaven amb les cabres pels carrers i munyien

les cabres a la porta de les cases de les persones que en volien. Com que el meu avi era tan petit, quan la gent es preguntaven entre elles a qui compraven la llet, les qui li la compraven a la meva família deien -jo a aquell nano, el petit, el cabreret.- I d’aquí va vindre el nom: Can Cabreret. Amb el

temps, el meu avi va posar granges. Al principi sols venien llet i els seus derivats. I tenien unes cadires amb unes taules. Després es va convertir en una botiga de queviures perquè d’allò sol no es podia viure. La botiga estava a carrer Alella cantonada a Arnau d’Oms”

Tocineria Samsó:

El pare d'Antoni Samsó, treballador de Can Verdaguer, va comprar el solar on ara trobem la Tocineria Samsó per construir la casa familiar, una caseta petita de planta baixa, on es van instal·lar el 1957. És l'any 1972 que neix la botiga a què han donat vida l'Antoni i la seva dona fins que un dels seus fills ha agafat el relleu per continuar oferint les delícies que hi trobem a les noves generacions.

“L’altre dia vaig tenir aquí a la botiga quatre generacions! Venien la besàvia, l’àvia, la mare i el net!. M’alegra molt això! Avui dia és gairebé impossible!”

“Hi ha persones que venen i necessiten una ajudeta, alguna cosa per menjar, doncs vinga! Així és com hem fet. I també hem col·laborat en les festes majors, en la botifarrada.”

El Quiosc:

El quiosc de la Plaça Sóller era de la Rafaela Serrano Ruiz i quan ella ja no se'n va poder fer càrrec, li'l va traspassar a la Isabel i al seu marit.

“Lo puso a mi nombre para que mi marido pudiera seguir trabajando en otras cosas. Todos los meses le daba una cantidad, como para pagar el traspaso, hasta que me dijo -Ya no me tienes que dar más-.”

Isabel treballava tots els dies de la setmana i de l'any aquí i coneixia a quasi tota la gent del barri, ni que fos de vista, de veure'ls passar.

El que més li agradava era poder llegir tot el que volia.

“A mí me encantaba lo del quisco, lo de leer todos los días, las revistas, lo del cotorreo... ¡Me encantaba! Yo siempre estaba leyendo un tocho, así de grande y repasaba todas las revistas cuando venían, todo lo repasaba! La gente que pasaba decía - ui ese libro no es el mismo de ayer;- noo, ese ya me lo terminé ayer!- Siempre leyendo. “

Però amb el temps es van anar generant cada vegada noves normatives que posaven més complicada la supervivència d'aquest negoci. Cada vegada es guanyava menys i es pagava més. Cada vegada s'havien d'ajustar més, i van veure que no sortia a compte dedicar tantes hores de les seves vides.

Coneixia a tot el barri, ni que fos de vista. Alguns veïns i veïnes si que es paraven i petaven la xarrada.

Fa 25 anys que la Isabel el va traspassar i 5-6 anys que aquest va tancar, com tants d'altres quioscs de la ciutat.

Barri de Porta

Un Barri Lluitador

“Había una falta de equipamientos. Entonces se formó un movimiento asociativo muy fuerte”

“Quan un barri està abandonat per les institucions, té la virtut que la gent es mobilitzi”

“Aquest sempre ha sigut i és un barri treballador.”

“El conflicte social, ben gestionat, és meravellós, És l'espurna de la creativitat. La gent espavila: reivindica, es creen xarxes, sinèrgies...”

“Un dels atractius principals de Porta en aquest moment, és que encara té teixit associatiu, i la majoria de gent té orgull de pertànyer a aquest territori.”

Els Semàfors Del Passeig Verdum

Barri de Porta

Una de les primeres reivindicacions va ser la instal·lació dels semàfors. Els atropellaments eren freqüents al passeig del Verdum i el veïnat demanava els semàfors des del 1973. El 21 de gener de 1976 un autobús va matar a la Cristobalina Gimeno Guillén. Va ser el detonant perquè s'organitzés una concentració que va paraitzar el tràfic. L'AVV Porta va organitzar als grups de dones que aturaren la circulació durant nou dies, a la que se sumaven els homes quan acabaven la feina.

“Alguna tarda, de petits, trobàvem manifestacions i cantaven amb la cançó del pa amb oli “volem semaaaafors, semaaaafors volem, i si no ens el posen no callarem!”. “

El Mur De Berlin De Porta

Barri de Porta

Durant l'any 1998 es va enderrocar un grup d'habitatges que tallaven en dues parts el carrer d'estudiants. El carrer d'estudiants quedava tancat, i s'havia de donar una volta molt gran. A més se sumava que el carrer Maladeta estava en molt mal estat i era una riera. Per tant, si es volia fer un casal d'avis allà, com era la

intenció, si o si s'havia d'obrir.

“-Aquí se tiene que abrir! dicho y hecho.- I

vingaaa, aquí estem de nou amb pales, tots allà. -Y de aquí no nos movemos porque esta calle se tiene que abrir!-”

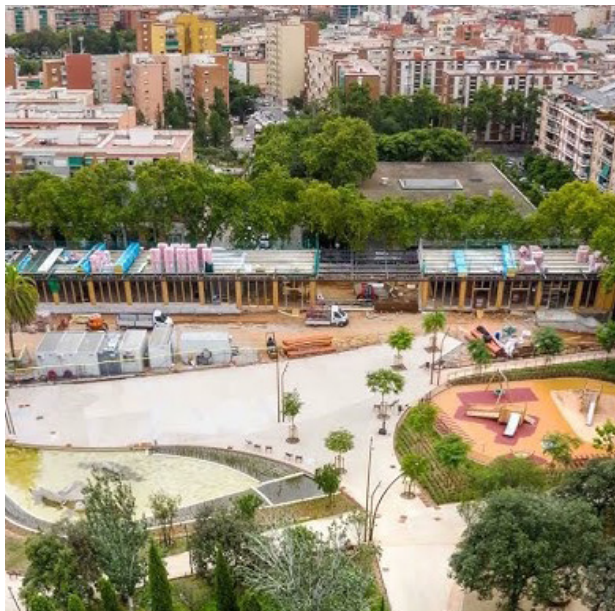
Barri de Porta

Plaça Sòller

“ Cuando yo llegué era un barranco y la Bòbila”

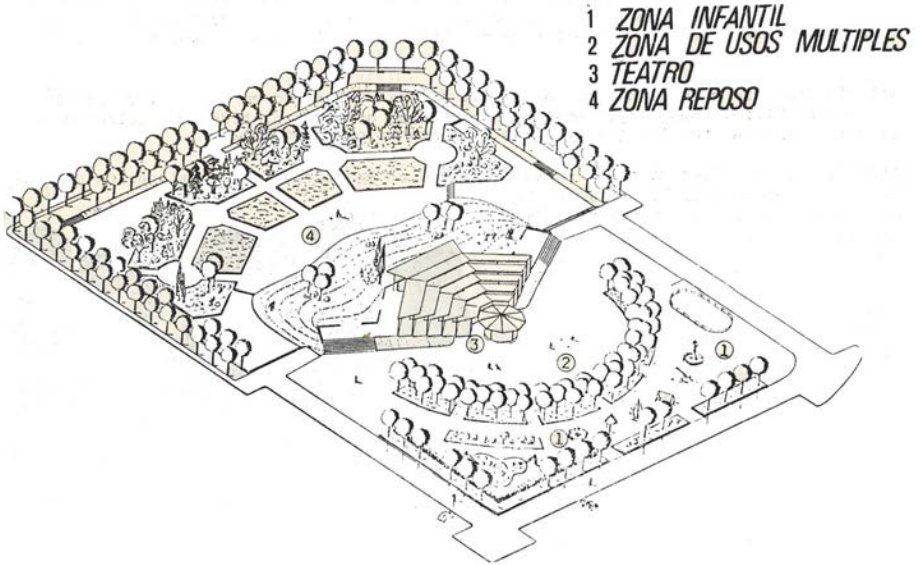
Després de 10 anys de reivindicacions veïnals, l'any 1983, s'inaugura la plaça Sòller: en aquell temps, la plaça més gran de Barcelona.

“Va ser un gran èxit pel barri! Es feien concerts i festes de gran nivell.”

Tot i que només un any després, degut a l'antiga bòbila i a les deixalles acumulades un corriment de terres va obligar a fer una reparació. No va ser l'única, ja que de nou el 1996 va haver-hi un nou incident. Cap al 2017 es va iniciar una etapa de remodelació, en aquest cas no vinculada a cap desperfecte i a través d'un procés participatiu amb veïns i entitats.

“El disseny va ser participatiu i té espais de tot: té espais per als infants, espai per la gent gran amb màquines, espai per gossos, per a la celebració d’aniversaris, sopars, berenars,.. També té gran diversitat de fauna i flora i acull l’Ateneu de la Bòbila”

Es va presentar a l'administració un projecte escollit i realitzat pels mateixos veïns i veïnes de Porta, que també es van involucrar en el manteniment, regant amb galledes els arbres que havien plantat i no rebien atenció.

L'any 1976 es va dur a terme una xocolatada a la plaça Sòller on es van presentar els dibuixos sobre propostes de la plaça Sòller com a zona verda, realitzats pels nens i nenes del barri.

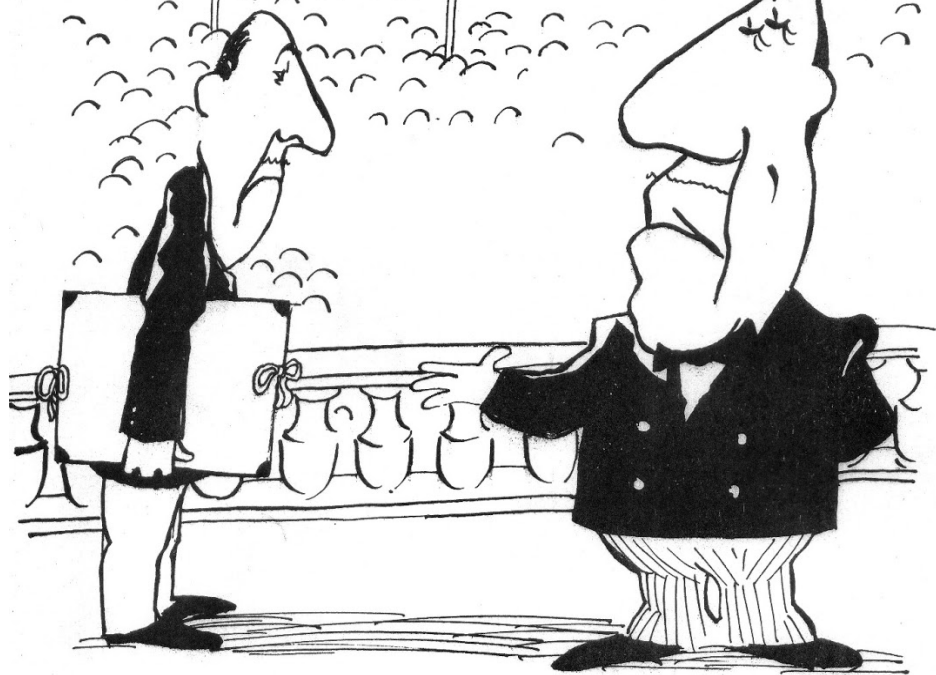
“Un diseño de “espacios públicos” en los que la ciudadanía participe permite un disfrute de los mismos y, ¡cómo no! se genera un sentimiento de “pertenencia” al territorio, de “orgull” de barri.”

ASOCIACION DE VECINOS
DEL
POLIGONO PORTA

NO A
LOS ES-
PECULA-
DORES

QUEREMOS
ZONAS
VERDES

UN PARQUE EN LA
PLAZA SOLLER

ESTA BIEN ... LES HAREMOS UN JARDIN EN LA PLAZA SOLLER.
PODEMOS EMPEZAR PLANTANDO... BLOQUES DE TREINTA PISOS,
POR EJEMPLO.

EL NOSTRE BARRI

Butlletí Informatiu de l'Associació de Veïns
del Barri Porta

N.º10 - FEBRER - 1986

EDITORIAL

Este equipo cree que la mejor editorial que podemos hacer al Boletín-Informativo, de nuestro Barrio es el homenaje que un vecino del mismo ha hecho a nuestra querida Plaza Sòller. Por eso transcribimos la poesía que le ha dedicado y lo hacemos en la lengua en que ha sido escrita por su autora.

PLAZA SOLLER

¡Oh Plaza Sòller! Que bella eres,
con tus altivas palmeras y tu césped verde,
eres como remanso de paz,
eres generosa en tu espacio.
En tus fuentes todos encuentran el frescor
de Primavera, para apagar la sed.

Allí, tus árboles, que dan sombra,
al llegar el invierno se desnudan
para volverse a vestir en primavera
de verdes hojas, en cuyas ramas miles
de avecillas vienen a anidar.

Y con sus trinos nos vienen
a decir: Que ya es primavera,
es el mes de Mayo, es el mes del amor,
florecen las flores y canta el ruiseñor,
allí los enamorados cantan al amor.

¡Oh lago de Plaza Sòller! de bellas aguas
tranquilas y cristalinas.
Dime, ¿por qué los enamorados reflejan
sus bellos rostros llenos de vida y ansiedad
puesto que tú eres fruto de vida?.

¡Oh bello paisaje! lleno de vida y amor,
donde pintores y poetas se vienen a inspirar.
¡Oh! ¡Bello paraíso! lleno de amor y vida
donde la chiquillería con sus risas inocentes
nos vienen a alegrar.

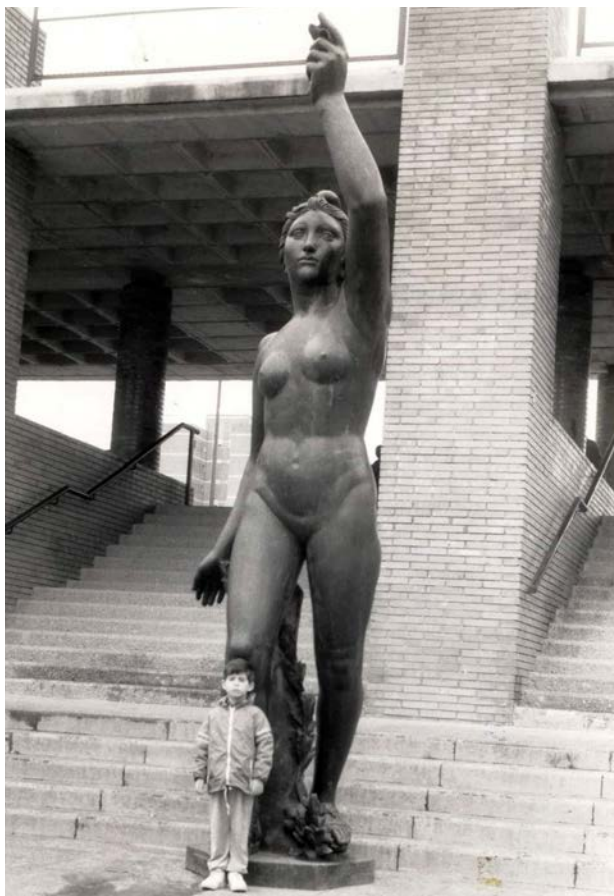
Allí parejas que ya les han
pasado los días o los años quizás,
al llegar la primavera vienen a su amor
recordar. ¡Oh Fernando!, ¡te acuerdas!,
fué debajo de aquel cerezo blanco
donde me diste el primer beso de amor.

Ellos se quieren, se aman
con un amor profundo
que sale del corazón.
Y no hay quien lo separe porque es una llama intensa
que sale del corazón. Y así la tarde va cayendo
y con un olor a perfume,
queda en silencio aquel remanso de paz.

Candelaria Gómez - 26 de Mayo 1985

Durant un temps la plaça va acollir l'escultura "La República" just abans de la col·locació definitiva en la plaça Lluçmajor l'any 1990.

"L'escultura estava a un magatzem de qualsevol manera i la Pepita, com era molt republicana va dir que si l'havien de tenir allà agafant pols, ens l'emportàvem cap al barri. I dit i fet!"

El uso y disfrute del espacio público por las personas y, en especial por nuestro@s pequeñ@s es un gran "logro" social. Muchas de nosotras nos criamos en calles, plazas, parques, etcétera... Esto propició experiencias que forjaron valores: Cooperación, tolerancia,..."

La plaça és un espai de reivindicacions i solidaritat.

Escoles Públiques

Barri de
Porta

Un servei que mancava a Porta eren les escoles públiques, així que els veïns i les veïnes, una vegada més, van haver de fer força per aconseguir-les. La vocalia d'ensenyament de l'associació de veïns i veïnes va convocar una assemblea al maig de 1976 i van començar les reivindicacions. Finalment, van passar a l'acció ocupant uns baixos comercials per a instal·lar l'Escola Sóller el 1977 on 8 mestres impartien classe a uns 60 infants. A la sortida de les classes, es manifestaven a la plaça de Sóller, amb pancartes que deien "Escuela gratuita para todos", "Por una escuela para el barrio" i "Queremos nuestros maestros".

Així és com ara Porta compta amb l'Escola Splai i l'escola Palma de Mallorca, entre altres centres formatius.

Escola Palma de Mallorca (anteriorment escola Sóller):

L'escola Sóller va formar part d'Escoles en Lluita, que tenia com a lema "una escola al servei del barri". Entenien l'escola com un sistema format per familiars, mestres i alumnes. L'escola es concebia com una part fonamental del desenvolupament de la comunitat, per tant, havia de viure connectada amb l'entorn social: tant al seu coneixement com a la seva transformació. És per aquesta visió que l'elecció dels mestres per part de l'assemblea es converteix en un requisit fonamental, fins al punt que es va dur a

terme una ocupació de la delegació del MEC a Barcelona durant quatre dies per reivindicar-ho.

«Proponemos una escuela basada en los valores humanos; en la transmisión de nuestra auténtica cultura con raigambre de siglos; en el desarrollo del amor a la libertad, del sentido de la responsabilidad y de la solidaridad. Que despierte el espíritu crítico y que fomente en el niño la creatividad, el interés para aprender, respetando su personalidad, su evolución madurativa, sus posibilidades y su

entorno social. Que no sea selectiva y esté atenta a los problemas de la marginación social, abierta a su entorno y donde la actividad escolar no se reduzca al horario oficial ni al espacio físico de la escuela»

La divisió interna del professorat i les diferències estratègiques al si de l'assemblea van posar punt final a l'escola Sóller, a partir de la que va néixer l'escola Palma de Mallorca, que encara està present al barri.

Escola Splai:

Va iniciar-se com a centre privat, l'any 1965. L'any 1976 l'Estat va comprar l'edifici i el va convertir en centre de BUP. Als pares i a les mares, evidentment, no van estar d'acord en que l'escola de primària desaparegués i van posar en marxa mobilitzacions.

Finalment, gràcies a les pressions de l'APA de l'escola i de l'Associació de Veïns i veïnes, l'any 1981 s'inaugura el Col·legi Públic Splai.

I de nou van haver de mobilitzar-se per un nou edifici, fins al punt que alguns pares dormiren un temps allà on s'havia de fer, fins que una vegada més ho van aconseguir i l'any 1986, es va poder inaugurar l'edifici que ocupa actualment l'escola Splai.

A més a més, es creà una escola d'adults –a les escoles Sóller i Pegaso– per formar els pares dels alumnes amb l'objectiu de donar

més força i coherència a la renovació que es plantejava.

Uns anys més tard, a l'any 1986, es va poder inaugurar l'edifici que ocupa actualment l'escola Esplai. Un cop més sense la participació dels veïns, aquest nou edifici no hauria sigut possible.

Barri de Porta

Casal Gent Gran La Casa Nostra

El casal s'inaugura amb el nom del Casal del Jubilat l'any 1981 a l'antiga torre situada al carrer Maladeta després de 4 anys de negociacions de la vocalia de jubilats de l'AVV de Porta.

La ubicació on estava va anar envellint fins al punt que el deteriorament era tal que els veïns i veïnes reivindicaren un espai en condicions i ampliaren les seves demandes a la creació, també d'una Residència. El casal de Gent gran la casa nostra obre les portes en 2004. Inicialment, era gestionat per una junta de veïns i veïnes fins que fa uns 7-8 anys aquesta es va derivar a l'ajuntament a través del qual ho va agafar l'empresa Esport3, que és qui ho gestiona actualment.

L'espai era bàsicament

un lloc on especialment els homes (aproximadament un 90% de les persones que trobàvem allà, eren homes) anaven a passar el matí jugant al dominó i a les cartes mentre feien un cafè. Des de l'empresa, es va voler implementar tota una programació d'activi-

tats i tallers de manera unidireccional. Els equipaments de proximitat no haurien de ser són llocs de consum. Equipaments com aquests són "por y para las vecinas". Busca ser un lloc on les veïnes se sentin part, i en aquest cas fins i tot el nom és una declaració d'inten-

cions “la Casa Nostra”. Amb la voluntat de seguir aquesta perspectiva, des de fa dos anys es porten a terme processos participatius que posen a les veïnes com a protagonistes, com per exemple comparsa de carnaval, les sortides culturals, les sessions de cinema, les caminades, que també tenen la seva pròpia comissió,.... Es recullen propostes que demanen les veïnes, fent-les participants del procés, més enllà de l'activitat. Les persones que fan ús d'aquest recurs, concretament a aquest barri, són moltes de les que han estat molt actives en les reivindicacions i les que han construït el barri: quin sentit tindria reduir-les ara a meres consumidores? Seria caure en l'edatisme, que està lluny dels objectius d'un projecte com aquest.

A l'inici al casal estava molt masculinitzat, però actualment aquesta situació s'ha revertit. Tot i que si entrem a l'espai de sala de joc ens continuem trobant amb una gran majoria “ de homes

que golpean la mesa con el dominó”, són les dones les que participen en molts tallers i activitats. A més trobem diferents models de relació i funcions que compleix aquest espai segons el gènere, ja que s'evidencia que les dones que hi venen tenen més tendència a relacionar-se entre elles fent un cafè, xarxant i coneixent-se, mentre que entre ells, la conversa passa a un segon pla per l'espai que ocupa el joc. Elles acudeixen amb més necessitat i desig de crear xarxa amb les altres veïnes mentre que ells

el senten més com un espai lúdic. Així i tot, als espais de presa de decisions trobem paritat.

“Hace un año y medio o dos años que vengo. Me falta como un poco más de gente para hacer otras cosas. Vienen a jugar sobretodo al dominó,. Yo quería jugar al trivial, pero no encuentras a nadie. Al final dejé el trivial y a ver si viene más gente que quiera jugar.”

“ Me gustaría que hubiera cinefóruns con películas a debatir después”

A TODOS LOS VECINOS

La VOCALIA DE JUBILADOS PORTA,
conjuntamente con la ASOCIACION
DE VECINOS del Barrio, se complace en
comunicar a toda la vecindad, que tras ímprobos

esfuerzos, por fin se ha conseguido
que la RESIDENCIA DE JUBILADOS PORTA
sea una realidad patente, tras
haber conseguido la propiedad
de la finca sita en la calle
MALADETTA, nº 38 -40 y que en lo
sucesivo se denominará:

CASA NOSTRA - JUBILADOS PORTA

y que esperamos que, con la colabora-
ción de la Barriada, se podrá poner en
breve a disposición de los encuadrados
en la llamada Tercera Edad.

Sería nuestro deseo que, por tratar-
se de una obra eminentemente social,
se obtuviese la ayuda y colaboración, mo-
ral y material, de toda la vecindad a los actos
y rifas que, con fines humanitarios y benéficos,
puedan organizarse y celebrarse.

Para la ejecución de las tareas orgáni-
cas y administrativas, se ha nombrado una
comisión formada por:

PRESIDENTE: Alfonso Lafuente-
c/. Maladetta, 76 bis.

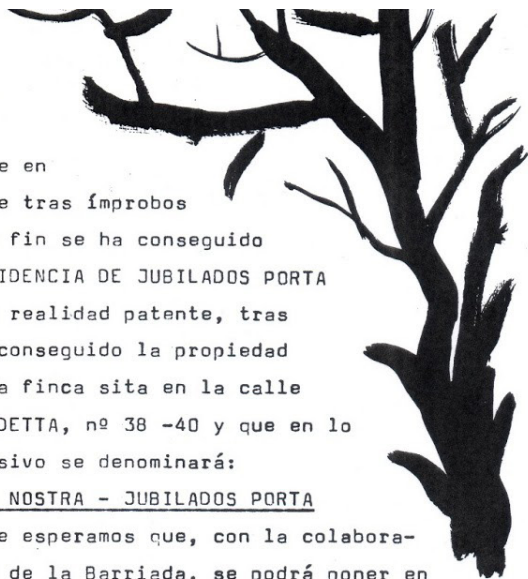
VICEPRESIDENTE: Camilo Nogués

SECRETARIO: Luís Ortuño

TESORERA: Amelia Espinazo

que desde este momento está a dispo-
sición de aquellas personas que quie-
ran establecer alguna consulta, o ex-
poner cualquier idea que pueda ser be-
neficia.

LA COMISION

Equipaments Del Barri

Barri de Porta

El barri té un gran teixit d'equipaments i entitats cultural i socials. Tot i que cada equipament té el seu funcionament individual, el seu públic i la seva programació, totes estan connectades amb la resta, com a mínim compartint informació. A més, existeixen les taules comunitàries també per generar vincles i trobar punts comuns de treball, com

la de salut o la iniciada fa poc temps que justament és una taula comunitària específica perquè els diferents equipaments teixeixin una xarxa més forta. A més també es treballa amb altres serveis. Per exemple, des del Casal la Casa nostra es fan activitats conjuntes amb el CAP Río de Janeiro.

Un espai construït amb

la col·laboració de totes les entitats del barri és la comissió de festes. Hi ha una participació col·lectiva en la programació del calendari festiu: Sant Jordi, carnestoltes, els reis mags,...

Alguns equipaments que han començat amb l'autogestió veïnal han acabat derivant la seva gestió a l'ajuntament, que contrata a

**FESTA
MAJOR DE
PORTA**

FMP_24

Ens
estan escanyant!

CULTURA I LLEURE
EN LLUITA!

#culturailleurenlluita

NO SOM
FUNCIONÀRIES,
SOM PRECÀRIES!

PRESSUPOSTOS MÍNIMS PER A SALARIS I SERVEIS, JORNADES PARCIALS, SOUS QUE NO ARRIBEN A L'SMI ...

Les treballadores dels **equipaments de proximitat** som cada dia més pobres i l'Ajuntament de Barcelona n'és el principal responsable. **Centres cívics, ludoteques, casals d'infants, de joves, de gent gran i de barri** són gestionats per **treballadores externalitzades en situació molt precària.**

CiLlenLluita

culturailleurenlluita

culturailleurenlluita.bcn@gmail.com

empreses externes. En aquest cas de vegades els objectius i els interessos es difuminen ja que el funcionament entra dins d'una lògica empresarial per sobre d'una lògica comunitària i cultural. Actualment, alguns d'aquests estan vinculats a una reivindicació que no és únicament del barri, però que l'afecta per ser una proposta

que repercuteix en tota la ciutat: El collectiu #CulturaILleureEnLluita està recollint signatures de suport perquè s'abordin en el Consell Municipal les millores sociolaborals de les treballadores dels equipaments socioculturals municipals de proximitat de la ciutat. Aquesta iniciativa busca posar en valor la feina, l'esforç i la vo-

cació de servei públic dels treballadors i treballadores dels equipaments de proximitat de la ciutat i que treballin en condicions laborals dignes, especialment pel que fa als salaris, donada la precarietat que arrosseguen provocada per un model d'externalització i prestació indirecta.

Masies i Fàbriques: Cultura i Teixit Social

Barri de Porta

Durant l'any 1989, es va concedir definitivament els baixos de la plaça Sóller a l'AVV de Porta i l'any 1994 es va inaugurar el centre Porta-Sóller, gestionat per la mateixa AVV. Aquesta fórmula va durar fins a l'any 2010 amb una afluència de públic de 500 persones diàries.

El veïnat del barri de Porta va reivindicar un centre cívic digne al barri. I així és com Can Verdaguer esdevé un Centre Cívic que acull les activitats que es realitzaven als baixos de la plaça Sóller. En aquest moment reapareix una nova reivindicació veïnal per tal de

demanar que l'espai de Porta-Sóller passés a ser utilitzat per les associacions i col·lectius del barri i s'obre l'Ateneu la Bòbila. Actualment, s'ha rehabilitat la masia de Can Valent, que encara espera trobar el seu paper al barri.

“Se reivindicaron los bajos de plaza Sóller y así se fundó el Centre cívic Porta-Sóller, donde hacíamos yoga. Empezamos con goteras, con ratas... y del yoga pasamos al teatro como “Las chicas de Porta”. Como grupo de teatro, hemos estado desde del principio reivindicando un espacio en condiciones”.

Can verdaguer:

Es va començar a construir al segle XVI, tot i que la primera documentació de la qual es disposa és del XVIII. Aquí hi trobem la palmera més antiga i alta de la ciutat: té 27 metres d'altura i 109 anys de vida; va ser plantada l'any 1894.

“Era un lloc on venia molta gent a treballar, de la migració de la resta d'Espanya. Venien a la Barcelona industrial i també volien alguna altra feina per no oblidar-se del poble. Vaig créixer amb murcians, extremenys,...de xavallet vaig conèixer molta gent.”

“Era un lloc on venia molta gent a treballar, de la migració de la resta d'Espanya. Venien a la Barcelona industrial i també volien alguna altra feina per no oblidar-se del poble. Vaig créixer amb murcians, extremenys,...de xavallet vaig conèixer molta gent.”

Aquesta fou l'última masia de Barcelona en tenir activitat agrícola. Va deixar de conrear l'any 2001, en ple segle XXI. I just al fi-

nal del mateix any i al mateix districte, agafa el relleu Can Masdéu, masia del mateix segle XVII. Aquesta va ser ocupada per un grup

d'activistes que van reprendre aquesta activitat, i avui dia és l'única masia de Barcelona on encara es conreen els horts i camps.

Centre Cívic Can verdaguer:

“L'Ajuntament va expropiar la Masia cap l'any 1970, però la meva família va quedar fins al 2005 “

Quan el veïnat del barri de Porta va reivindicar un centre cívic digne al barri, l'Ajuntament decideix iniciar la rehabilitació de la masia de Can Verdaguer per convertir-la en un equipament municipal.

“Ens van donar una indemnització econòmica perquè, clar, els meus pares vivien d'això, era la seva feina. Jo hauria preferit la casa als diners, perquè van desaparèixer aquestes masies i no vull que desapareguin.”

L'obra, que es va licitar el 22 de juliol de 2008, es va engegar al llarg del 2009 i va durar 18 mesos. El 10 de març de 2013 s'inaugurà el Centre cívic can Ver-

daguer que continuà el projecte de l'antic Porta-Sóller, amb el mateix grup de treballadores i les mateixes entitats que fins llavors desenvolupaven les seves activitats. Actualment, acull projectes d'arts escèniques, residències, projecte d'exposicions, i un gran nombre de tallers i activitats.

Hi ha cessió d'espais amb contraprestacions. No cal participar de manera directa en

la gestió. Hi ha entitats que s'ofereixen per fer activitats, col·loquis oberts,... Algunes asseguren aquí sense cost econòmic i mostren els resultats, sumant a la programació cultural del centre.

A més disposa d'un espai de bar on també es programen exposicions i activitats que serveix de punt de trobada, sent un agent actiu més en el teixit social del territori.

La Bòbila:

Quan el centre Porta-Sóller tanca les seves portes per cedir el rol a Can Verdaguer com equipament que reuneix ja les qualitats que ha de tenir un servei com aquest, comença una nova reivindicació. Aquest espai va quedar buit,

amb una funció més bé de magatzem amb materials de diferents entitats i es demanava que es reconvertis en un ateneu d'entitats. Així és com l'any 2014 l'Ajuntament va accedir a fer l'obertura de la primera fase i al 2015 de la segona, i es va

obrir l'Ateneu la Bòbila de Porta.

És un espai comunitari, d'associacions. Per poder gestionar aquest equipament es va generar una Federació d'entitats, Transforma Porta.

Can Valent:

Quan el centre Porta-Sóller tanca les seves portes per cedir el rol a Can Verdaguer com equipament que reuneix ja les qualitats que ha de tenir un servei com aquest, comença una nova reivindicació. Aquest espai va quedar buit,

L'any 1997 l'Ajuntament va projectar l'enderroc i la construcció d'un tanatori que donés servei al cementiri de Sant Andreu. La intensa campanya del veïnat de Porta i Sant Andreu va aturar el projecte.

Des de l'any 1992 els

veïns i altres entitats reclamen la rehabilitació de Can Valent com a equipament per al barri. Hi ha el plantejament de fer l'arxiu històric, i també una escola de jardineria, reivindicació de l'AAVV des de fa temps. De fet,

existeix un projecte actualment on es conreen horts a Can Valent i que forma part de l'eix verd.

Però que acollirà avui dia encara és un misteri. Què us agradaria que fos?

Barri de Porta

Un Barri d'Horts: L'eix Verd De Porta

El barrio de Porta tendrá un corredor verde al lado del cementerio de Sant Andreu

El proyecto suprime casi a la mitad las plazas de un aparcamiento al aire libre, con 346 plazas, para dar nuevo uso al espacio catalogado como jardín urbano

La idea de crear un eix verd en Pintor Alsamora va sorgir fa més de 10 anys. Al carrer de la Maladeta, alguns veïns van crear horts per a frenar l'edificació i demanar la creació

d'un espai verd, la qual cosa van aconseguir per uns anys.. Fa anys que veïnes i veïns del barri de Porta mitjançant entitats com l'AVV, l'Ass. d'Aturats i Aturades i Hort de Can

Valent, l'Ateneu la Bòbila o Porta'm a l'hort impulsen la idea d'eixos verds al barri per dotar de verd els seus carrers. Ara serà una realitat.

*Un barri construït
per la seva gent*

Barri de
Porta

1. El semàfors
2. Apertura carrer de l'estudiant
3. Plaça Sóller
4. Escoles Públiques
5. Casal gent gran
6. Centre Cívic Can verdaguer
7. La bòbila
8. Can Valent
9. L'eix verd
10. Serveis sanitaris
11. PERI de Porta
12. Porta'm a l'hort
- (...)

Barri de Porta

Dones De Porta

Rafaela Serrano Ruiz

Era una veïna que va arribar de Jaén, d'Alcalá del Real, i tenia una atrofia muscular progressiva.

“Movió lo de las rampas para subir y bajar de las aceras y los autobuses, que no había quien se subiera a un autobús

con la silla de ruedas. Fue la primera que se subió en el 47, que la llevó a plaza Cataluña “

Tenia una associació al barri per a persones amb diversitat funcional i organitzava moltes activitats. Sempre estava reivindicant

millors per a la vida d'aquestes persones.

“ Me han dado que soy inútil del todo, pero no se han fijado en la lengua, esta no para!”

“Siempre tenía el teléfono al lado y tenía que marcar con un palito porque sus manos no funcionaban bien. Descolgaba de un tortazo y con el palito, marcaba. Y así hablaba con todo el mundo, con gente de la Generalitat.”

Ara hi ha una plaça amb el seu nom.

Pepita Farré

Va ser presidenta de l'AVV de Porta. Va ser molt activa en la lluita contra la violència de gènere al barri, pel que no va parar de reivindicar millores a molts nivells.

La Horti: La geganta de Porta

La Horti neix de la manca d'imageria festiva al barri i amb la voluntat de ser també una eina per acostar famílies del barri que potser no s'acostarien a un Ateneu com la Bòbila. Postconfinament i encara amb la pandèmia present, es va construir aquesta figura amb un grup de

veïnes. L'estructura està feta amb materials reciclats: perxes, ampolles d'aigua, paper cola i poc més. Es diu Hortensia pel pas-sat rural de porta. Viu a la Bòbila i apareix en moments concrets del calendari festiu. Va aparèixer per primera vegada en la festa major del 2021.

Grup de dones de Porta i teatre Pandora

En un primer moment anys.

es van anomenar las chicas de Porta.

Des de l'any 1989, el grup de dones és una de les entitats més actives del barri. Destaca el recorregut teatral que han desenvolupat durant ja fa més de 25

Aquesta entitat durant l'any realitza tallers gratuïts per al barri de Taitxí i Ioga. A més col·laboren amb l'AVV i Can Verdaguer en l'organització de Sant Jordi, Carnaval, Festa Major, la Castanyada,...

També s'encarrega d'organitzar cada any, durant la setmana de la dona treballadora, un seguit d'activitats: conferències, excursions, exposicions, ball, xerrades...

“Lo que más me duele de todo esto y lo digo sinceramente es que han habido en el barrio muchas mujeres que han hecho cosas muy grandes por barrio y no tienen ninguna plaza ni ningún nom-

bre que se lo reconozca. Muchas mujeres han hecho grandes donaciones de sus posesiones y al final el nombre que sale es el marido, o algún alcalde que mandara en el momento. Estas mujeres

no se han reconocido. En el barrio se tiene que ver, pero ver de una manera palpable, las mujeres que han luchado por el barrio.”

Taxi! A Porta, per favor!

Grup de Teatre Pandora

Taxi! Porta'm a Can Verdaguer, a Sant Andreu de Palomar.

Ah, que ara és Porta? Doncs porta'm a Porta i veurem què més ha canviat...

Moltes coses han canviat des que el barri es va començar a configurar i la gran majoria gràcies a la motivació, l'impuls i la força de les veïnes i els veïns.

Quan un barri és abandonat per les institucions, l'autogestió veïnal és l'única sortida.

De fet, l'autogestió veïnal és sempre la manera de poder configurar un barri a mida per a qui l'habita, un barri de totes i per a totes.

Un salón de una casa corriente. En la mesa sentada leyendo un libro está Adela. Parece no concentrarse, está nerviosa. Lllaman a la puerta.

- Adela: Ya va, ya va.

Abre la puerta y es Rosa, su amiga.

- Rosa: Hola ¿Qué ya ha llegado?

- Adela: No ves que no, pero no creo que tarde.

- Rosa: ¿Estás nerviosa?

- Adela: Un poco.

- Rosa: es normal

- Adela: Ha sido una decisión importante.

- Rosa: Claro.

- **Adela:** después de 40 años
- **Rosa:** Después de 40 años viene a vivir contigo tu querida hermana!
- **Adela:** Sí, y desde tan lejos, Argentina! Se casó y ya se fue a vivir allí!
- **Rosa:** La vida da muchas vueltas. No creo que se imaginara volviendo a vivir en su país.
- **Adela:** Bueno, no creas. En el fondo, ella si que tenía ganas de volver.
- **Rosa:** Hace mucho que no os veis, no?
- **Adela:** No tanto, hace 5 años, que fuimos a verla con mi marido, que todavía vivía. Además, ahora con el whatsapp es todo más fácil, aunque claro, no es lo mismo.
- **Rosa:** Y al fin se ha decidido!
- **Adela:** Pues sí, al quedarse viuda como yo, hemos decidido vivir juntas.

Lllaman a la puerta. Adela se levanta rápido y abre la puerta. Allí está su hermana Luisa. La recibe con gran cariño y emoción.

- **Luisa:** Querida hermana, qué ganas tenía de verte.- Luisa entra y ve a Rosa- Rosa! Tu también aquí! Dame un abrazo!- Se abrazan. Mira a ambas- Estáis igual que la última vez!

Todas ríen

- **Rosa:** (con ironía): totalmente! Ningún cambio!
- **Luisa:** Vosotras no, pero el barrio...venía con el taxi y no lo reconocía! pero para mejor, eh?
- **Adela:** parecía imposible pero ahora, ya ves!
- **Luisa:** Ya veo, ya. Pero que ha pasado!?
- **Adela:** Este barrio estaba abandonado por las instituciones, y cuando

esto pasa, los vecinos y las vecinas se movilizan para hacer de este su hogar! Y eso es lo que pasó aquí.

- **Rosa:** No nos llamamos en el pasado y seguimos sin hacerlo!

- **Adela:** ¿recuerdas la Asociación de Vecinos?

- **Luisa:** sí, bueno, cuando me fui empezaba.

- **Adela:** hubo varios accidentes en el Paseo Verdum. Entonces los vecinos y las vecinas nos unimos para pedir semáforos. Creo que eso fue sobre los 70 y fue nuestra primera victoria!

- **Luisa:** sí, algo recuerdo! por entonces aún estaba aquí. Todavía participé en algunos cortes del paseo.

- **Rosa:** Hubo personas que se implicaron mucho!

- **Adela:** la verdad que si! recuerdas a Pepita Farré, José Berenguer, Rafaela Serrano,...

- **Rosa:** y muchas otras! gracias a su trabajo y esfuerzo este barrio cambió y es ahora como es!

- **Luisa:** sí, desde luego. Por cambiar, ha cambiado hasta el nombre! Hoy, al coger el taxi para venir, le digo “lléveme a la calle Alcudia, en el barrio de San Andrés Palomar”, y me dice el taxista “ imposible, eso no existe!, En todo caso usted va a la calle Alcudia del barrio de Porta”

- **Adela:** ya, pero eso ya no ha sido cosa nuestra, mujer, eso ya el ayuntamiento.

- **Luisa:** así que de los que se manifestaron para los semáforos se fundó la Asociación de Vecinos.

- **Rosa:** Más o menos, pero no muy a los claros,...

- **Luisa:** Que quieres decir?

- **Rosa:** Entonces España todavía tenía una dictadura, querida! se reunían un poco a escondidas.

- **Luisa:** ya... claro...Oye! Y viniendo me ha parecido ver una escuela! hay una escuela!

- **Adela:** Y más de una!

- **Rosa:** recuerdas, Adela, aquellas manifestaciones en que dibujábamos los chupetes en la calle para reclamar el colegio!?

- **Adela:** Y cuando nos sentábamos en el solar dónde finalmente lo construyeron simulando las clases!

- **Rosa:** Anda que no hicimos viajes a la delegación del ministerio de Educación! En la Plaza España de Barcelona ya eramos tan conocidas que nos saludabamos con los barrenderos!

- **Rosa:** Y bueno, aunque estamos estupendas, los años pasan! La gente se va haciendo mayor y pasamos de reinvincar la escuela a espacios para gent gran!

- **Adela:** Así que ahora tenemos también el Casal de Gent Gran casa nostra que justo ahora celebra su 20 cumpleaños!

- **Rosa:** Ah, y has visto la plaza Soller!?! Después de acciones reivindicativas como la plantada de árboles se inauguró como la plaza más grande de Barcelona en su día, y con una de las primeras obras de arte contemporaneo expuestas en la calle y todo!

- **Adela:** además, donde estaba la antigua Bobila, ahora está el ateneu la bobila, un espacio de encuentro y desarrollo comunitario que acoge muchas actividades y colectivos.

- **Luisa:** Pero todavía queda algo de cuando yo vivía aquí? recuerdo por ejemplo, una masía a la que nos enviaba mamá a comprar verduras. Que buenas estaban!

- **Adela:** la masía que dices era Can Verdaguer y si que sigue existiendo! pero no como masía, ahora es un centro cívico y otra victoria de la reivindicación vecinal. Allí se hacen muchas actividades, como la de teatro.

- **Luisa:** Lo quiero ver todo! Mañana, hermanita, prepárate para caminar!

- **Rosa:** Bueno, pues yo voy ya tirando para casa y os dejo descansar.

Rosa se va y queda una imagen final de las dos hermanas, con amor.

- **Adela:** Venga, que te enseñe tu habitación.

Se van de escena

¿ON SÓN
LES
DONES?

Agraïments

Judit Casas Clos
Mercedes Casariego
Isabel Caro
Mercè Casanovas
Manuel Giraldo Gil
Carmen González
Marian González Herrera
Guadalupe Lucas Martín (Lupe)
Rosa Mené
Alba Milla
Manuel Mora
Rita Munná
Conchita Navalón
Laia Oller
Laurio Perdiguero
Ana Perales
Vanessa Sabater
Antonio Samsó

C.C. Can Verdaguer
Ateneu la Bòbila
Casal de gent gran La Casa Nostra
Grup de Teatre Pandora
Tocineria Samsó
Cuina de mercat

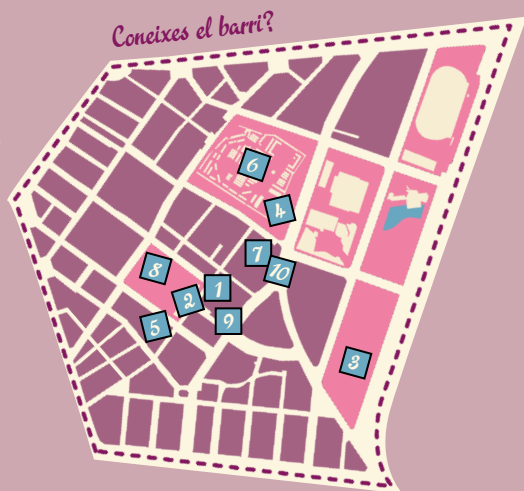
Una iniciativa de Trama

Amb la col·laboració de:
Centre Cívic Can verdaguer
Casal de gent gran la Casa Nostra
Alberto Molinero
Laia Tubió
Uriel López
Guillem Almirall

Solucions als passatemps

Èix cronològic

- s. XVII Es construeixen les masies de...
- 1839 Es construeix el cementiri de...
- 1894 Es planta la palmera...
- 1897 El barri de Porta, que encara forma...
- 1971 Creació de l'Associació de Veïns...
- 1974 El veïnat comença a reivindicar...
- 1976 Creació de l'Escola Sòller...
- 1984 Enderrocament de la plaça Sòller...
- 1989 Es concedeixen els baixos...
- 2000 Es canvia el nom del barri de...
- 2001 S'acaba l'activitat agrícola a...
- 2006 Últim any que la masia...

Amb el suport de
l'Ajuntament de Barcelona

CENTRE CÍVIC
CAN VERDAGUER

Barri de
Porta